

Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]

Vol 3, No 1 (2022)

AFIMEC

Το οπτικοακουστικό έργο “Το Αιγαίο στις φλόγες”, ως μέσο για την ευαισθητοποίηση των μαθητών για την ιστορία του Αιγαίου.

Παναγιώτης Κεραμιδάς , Ιωάννα Κουτσοτόλη,
Παναγιώτα Κουρκουλιώτη , Παναγιώτης Κυριάκος ,
Θωμάς Πανουσέρης, Παναγιώτης Κανύχης

doi: [10.12681/afiinmec.30072](https://doi.org/10.12681/afiinmec.30072)

To cite this article:

Κεραμιδάς Π. ., Κουτσοτόλη Ι. ., Κουρκουλιώτη Π. ., Κυριάκος Π., Πανουσέρης Θ. ., & Κανύχης Π. (2022). Το οπτικοακουστικό έργο “Το Αιγαίο στις φλόγες”, ως μέσο για την ευαισθητοποίηση των μαθητών για την ιστορία του Αιγαίου. *Open Journal of Animation, Film and Interactive Media in Education and Culture [AFIMinEC]*, 3(1). <https://doi.org/10.12681/afiinmec.30072>

Το οπτικοακουστικό έργο “Το Αιγαίο στις φλόγες”, ως μέσο για την ευαισθητοποίηση των μαθητών για την ιστορία του Αιγαίου.

Κεραμιδής Παναγιώτης
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
keramidas.panagiotis.91@gmail.com

Κουτσοτόλη Ιωάννα
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
kouioan@primedu.uoa.gr

Κουρκουλιώτη Παναγιώτα
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
pkourkou@primedu.uoa.gr

Κυριάκος Παναγιώτης
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
panyriakos@outlook.com

Πανουσέρης Θωμάς
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
alk_pan@hotmail.com

Κανύχης Παναγιώτης
Εκπαιδευτικός ΠΕ70
p.kanychis@aegean.gr

Abstract

The general purpose of this article is to provide a sufficient analysis regarding to the educational film “Το Αιγαίο στις φλόγες” (Aegean on fire). Through the observation of the fundamental elements of the film and the methods applied for its creation, the overall value of this film for the interdisciplinary teaching of history is evaluated. In this particular film there will be a historic retrospection regarding the most famous and important naval battles that happened in the Aegean sea. Starting from the ancient times we have a reference for the battles of Artemisio and Salamina at 480 B.C. Additionally there is a description for the naval conflicts of Mykali at 479 B.C. and Arginousses as well as the Aigos Rivers. Going through the period of the Byzantine empire, there is a reference of the battles of the Corinthian Bay and of the Handakas of Crete. During the age of the Ottoman Rule, the battle for Andros was worth mentioning while the battle of Gerondas and many others from the Greek revolution have also been showcased. Lastly, in the Balkan Wars era, three are the most significant events of naval combat. The first one was the submersion of the warship Fetich Boulen on 18 October 1912, then we have the story of the Averof warship and the third milestone is the naval battle for Limnos. Moreover there is a reference for the significant achievements of the Katsonis and Papanikolis submarines as well as the torpedo-destroyers Andrias and Queen Olga during the second World War.

Key-words: History, Aegean, Archaic Period, Byzantine Period, Ottoman Empire, World War II, Naval Wars

Περίληψη

Γενικό στόχο του παρόντος άρθρου αποτελεί η ανάλυση της ταινίας “Το Αιγαίο στις φλόγες”. Μέσα από την ανάλυση των δομικών στοιχείων της ταινίας και των μεθόδων που ακολουθήθηκαν για την δημιουργία της, κρίνεται η προστιθέμενη αξία αυτού του οπτικοακουστικού έργου στην διαθεματική διδασκαλία της Ιστορίας. Στη συγκεκριμένη ταινία θα γίνει μια ιστορική αναδρομή με τις μεγαλύτερες και ηρωικότερες ναυμαχίες που έλαβαν χώρα στο Αιγαίο πέλαγος. Ξεκινώντας λοιπόν

από την αρχαιότητα γίνεται αναφορά στις ναυμαχίες του Αρτεμισίου και της Σαλαμίνας το 480 π.Χ. Ακόμα περιγράφονται οι ναυμαχίες της Μυκάλης το 479 π.Χ. και των Αργινουσών και των Αιγός ποταμών. Περνώντας ύστερα στην περίοδο της βυζαντινής αυτοκρατορίας γίνεται αναφορά στις ναυμαχίες του Κορινθιακού κόλπου, του Χάνδακα της Κρήτης. Την περίοδο της τουρκοκρατίας ξεχώρισε η ναυμαχία της Άνδρου ενώ την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης ξεχωρίζει η ναυμαχία του Γέροντα καθώς και πολλές άλλες. Στους Βαλκανικούς Πολέμους τρία είναι τα σημαντικά γεγονότα στους θαλάσσιους πολέμους. Το πρώτο είναι η καταβύθιση του θωρηκτού Φετίχ Μπουλέντ στις 18 Οκτωβρίου του 1912 το δεύτερο με το θωρηκτό Αβέρωφ Παύλος Κουντουριώτης στα Στενά και το τρίτο είναι η Ναυμαχία της Λήμνου. Τέλος αναφέρεται η αξιόλογη δράση των υποβρυχίων Κατσώνης, Παπανικολής και τα αντιτορπιλικά Αδρίας και βασίλισσα Όλγα την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Λέξεις Κλειδιά: Ιστορία, Αιγαίο, Αρχαϊκή Περίοδος, Βυζαντινή Περίοδος, Τουρκοκρατία, Β΄ Παγκόσμιος, Ναυμαχίες

1. Θεωρητική Προσέγγιση

Ο τίτλος της ταινίας είναι «Το Αιγαίο στις φλόγες». Σε αυτήν παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες και ηρωικότερες ναυμαχίες που διαδραματίστηκαν στα νερά του Αιγαίου πελάγους από την αρχαιότητα έως τη νεότερη ιστορία.

Το θέμα του ιστορικού αυτού ντοκιμαντέρ επιλέχθηκε λόγω του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της ομάδας μας για την ιστορία, για τη θάλασσα και τα ηρωικά ναυτικά κατορθώματα των προγόνων μας. Καταλήξαμε σε αυτό το θέμα με σκοπό να γνωρίσουμε περισσότερα στοιχεία για τις ναυμαχίες της αρχαιότητας αλλά και της σύγχρονης ιστορίας μας αλλά και για να δημιουργήσουμε ένα σύντομο και περιεκτικό έργο που θα μεταδώσει αυτές τις γνώσεις στους μαθητές και θα τους εμπνεύσει την αγάπη προς τον τόπο τους.

Το θέμα της ταινίας άπτεται του μαθήματος της ιστορίας και συνδυάζει στοιχεία από όλες τις χρονικές περιόδους. Επομένως, είναι πιο ευρύ και επιχειρεί να δώσει στους μαθητές την εικόνα της συνέχισης της ιστορίας αλλά και να ζωντανέψει σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος που επηρεάζουν και καθορίζουν το παρόν αλλά και το μέλλον ενός τόπου.

Ο βασικός εκπαιδευτικός στόχος της ταινίας αλλά και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που τη συνοδεύουν είναι οι μαθητές να γνωρίσουν τις σημαντικές ναυμαχίες της ελληνικής ιστορίας, καθώς επίσης και να κατανοήσουν τη γεωπολιτική σημασία του Αιγαίου πελάγους. Επίσης, εξίσου σημαντικό είναι οι μαθητές με αφορμή αυτή την ταινία να αποκτήσουν μία κριτική ματιά στα γεγονότα της ιστορίας και να αναγνωρίσουν τις καταστροφικές συνέπειες του πολέμου.

2.Είδος μιντιακού προϊόντος

Η εν λόγω ταινία είναι μικρού μήκους, καθώς διαρκεί περίπου 10 λεπτά, και ανήκει στο είδος του ιστορικού ντοκιμαντέρ αφού, όπως προαναφέρθηκε, αφορά σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Το χαρακτηριστικό των ιστορικών ντοκιμαντέρ, το οποίο ακολουθήθηκε και στη συγκεκριμένη ταινία είναι ότι πραγματοποιούν μια επιλογή σκηνών ή εικόνων της κάθε εποχής, οι οποίες συνοδεύονται από κείμενο, μουσική,

ηχητικά εφέ και αφήγηση. Πρόκειται για ένα χρονολογικό ντοκιμαντέρ, γιατί εστιάζει στην αφήγηση των ναυμαχιών με χρονολογική σειρά. Επίσης, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως τοπικό ή εθνικό ιστορικό ντοκιμαντέρ, εφόσον επικεντρώνεται στην ιστορία της Ελλάδας.

Ο τρόπος έκφρασης είναι αφηγηματικός, δηλαδή ακούγεται η φωνή ενός αφηγητή που περιγράφει τα ιστορικά γεγονότα παράλληλα με την προβολή εικόνων και βίντεο.

3. Δομή αφήγησης

Η δομή της αφήγησης προσιδιάζει περισσότερο στην αφήγηση βάσει ιστορικών γεγονότων, καθώς παρουσιάζονται με αφηγηματικό και ζωντανό τρόπο μια σειρά ιστορικών γεγονότων και ναυμαχιών. Το παράδειγμα με το οποίο μοιάζει περισσότερο από όσα μελετήσαμε είναι «Η Παναγιά του Κάστρου» (σύνδεσμος:[\(14\) Η Ανατίναξη της Μεγάλης Παναγιάς του Κάστρου της Σύμης - YouTube](#)) με τη διαφορά ότι δεν περιέχει συνεντεύξεις και προσωπικές μαρτυρίες ανθρώπων, αλλά απλά αφηγείται με γλαφυρό, ζωντανό και παραστατικό τρόπο τα γεγονότα.

Ωστόσο, υπάρχουν και στοιχεία από τη δομή αφήγησης βάσει σπικάζ (εσωτερικού ερμηνευτικού μονολόγου), διότι στηρίζεται στην ερμηνεία ενός παρατηρητή που εξιστορεί την ιστορία μέσα από έναν εσωτερικό μονόλογο. Στην παρούσα ταινία ο αφηγητής και παρατηρητής είναι το Αιγαίο πέλαγος, το οποίο διηγείται όλα τα γεγονότα και προσθέτει κάποια σχόλια από μια κριτική οπτική γωνία. Τυπικό παράδειγμα αυτού του είδους αφήγησης είναι το πειραματικό ντοκιμαντέρ της Μαρίας Λεωνίδα που αναφέρεται στην πορεία του αγάλματος «Αθηνά της Νικόπολης».

Το έργο «Το Αιγαίο στις φλόγες» αποτελείται από 5 θεματικές ενότητες που αντιστοιχούν σε 5 διαφορετικές περιόδους της ελληνικής ιστορίας. Η μετάβαση από τη μία χρονική περίοδο στην άλλη γίνεται ομαλά με μεταβατικές φράσεις και ανάλογα πλάνα. Το στοιχείο που δίνει συνοχή στην ταινία είναι το Αιγαίο πέλαγος, στα νερά του οποίου διαδραματίστηκαν όλες οι ναυμαχίες που περιγράφονται. Επίσης, χρησιμοποιείται ένα στοιχείο δραματοποίησης καθώς το Αιγαίο πέλαγος προσωποποιείται και εμφανίζεται ως παρατηρητής αλλά και αφηγητής των γεγονότων.

4. Μαθησιακό αντικείμενο

Το μαθησιακό αντικείμενο της ταινίας είναι η Ιστορία από τα αρχαία χρόνια έως τη νεότερη ιστορία και συγκεκριμένα οι ναυμαχίες καθώς και οι αγώνες των Ελλήνων στη θάλασσα.

Η κεντρική θεματική ιδέα της ταινίας είναι οι ναυμαχίες του Αιγαίου, η οποία διακρίνεται σε επιμέρους θεματικούς άξονες ανάλογα με τις ιστορικές περιόδους της ελληνικής ιστορίας.

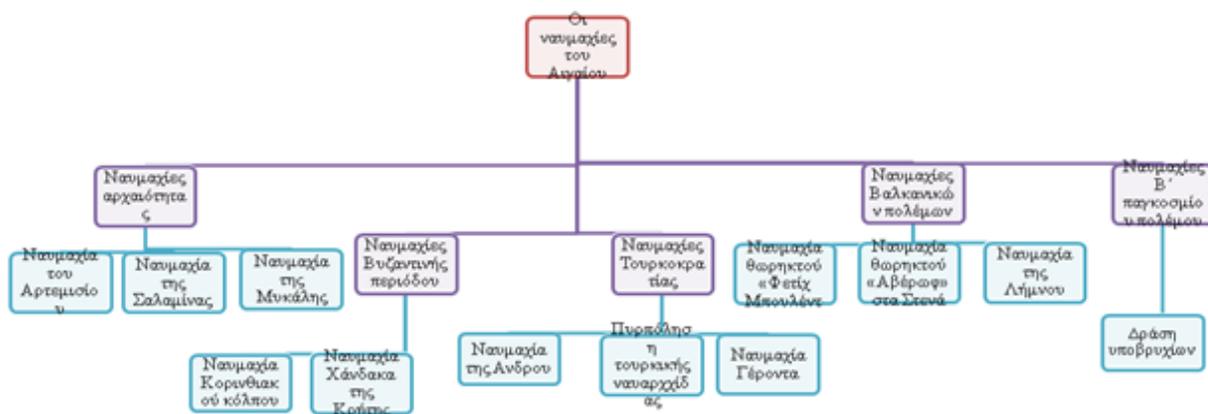
Έτσι, η 1^η θεματική ενότητα αφορά τις ναυμαχίες που συνέβησαν στην αρχαιότητα κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων που είναι οι εξής: 1. Ναυμαχία του Αρτεμισίου 2. Ναυμαχία της Σαλαμίνας και 3. Ναυμαχία της Μυκάλης.

Η 2^η θεματική ενότητα αναφέρεται στις ναυμαχίες της Βυζαντινής περιόδου: 1. Ναυμαχία του Κορινθιακού κόλπου και 2. Ναυμαχία του Χάνδακα της Κρήτης.

Προχωρώντας στην 3^η θεματική ενότητα, περιγράφονται οι σημαντικότερες ναυμαχίες κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας αλλά και κατά την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Αυτά τα σημαντικά γεγονότα είναι: 1. Ναυμαχία της Άνδρου 2. Πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κωνσταντίνο Κανάρη και 3. Ναυμαχία του Γέροντα.

Φτάνοντας στη νεότερη ιστορία η 4^η και η 5^η θεματική ενότητα επεξεργάζονται τις ναυμαχίες των Βαλκανικών πολέμων και του Β' παγκοσμίου πολέμου αντίστοιχα. Οι ναυμαχίες των Βαλκανικών πολέμων είναι: 1) Ναυμαχία του θωρηκτού «Φετίχ Μπουλέντ», 2) Ναυμαχία στα Στενά με το θωρηκτό «Αβέρωφ» και 3) Ναυμαχία της Λήμνου. Όσον αφορά το Β' παγκόσμιο πόλεμο γίνεται αναφορά στη δράση των υποβρυχίων «Κατσώνης», «Παπανικολής» και «Βασίλισσα Όλγα». Με αυτό τον τρόπο ολοκληρώνεται αυτή η σύντομη ιστορική αναδρομή στα γεγονότα της Ελληνικής ιστορίας που έλαβαν χώρα στη θάλασσα και συγκεκριμένα στο Αιγαίο πέλαγος.

Μέσα από την περιπλάνηση-αναδρομή στις ιστορικές περιόδους που διέρχεται η ταινία, ο μαθητής-θεατής μπορεί να κάνει κτήμα του την αξία και τη σημασία που έχει το υγρό στοιχείο μιας παραθαλάσσιας χώρας, όπως η πατρίδα μας, καθώς και την αξία της ναυτικής της δύναμης. Επίσης, από την άλλη πλευρά μπορεί να κατανοήσει τις καταστροφικές συνέπειες που μπορούν να επιφέρουν οι πόλεμοι στη ζωή μας.

5. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Το ψηφιακό εκπαιδευτικό βίντεο αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού τόσο για τον ιδιαίτερο τρόπο που μεταδίδει τη γνώση αλλά και για τα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά που περιλαμβάνει. Βασικός σκοπός των εκπαιδευτικών ταινιών είναι η εστίαση στους αντίστοιχους στόχους του μαθήματος καθώς και η σύντομη διάρκεια τους. Έτσι βοηθούν στην ενεργοποίηση και στην αλληλεπίδραση των μαθητών παράλληλα βέβαια με το εκάστοτε εκπαιδευτικό υλικό που χρειάζεται να συνοδεύει το βίντεο (π.χ. φύλλα εργασίας, παράλληλα κείμενα). Οι εκπαιδευτικές

ταινίες μπορούν να έχουν συγκεκριμένες θεματικές (π.χ. έννοιες γνωστικών αντικειμένων ή κοινωνικά και πολιτικά θέματα), καθώς και να αποτελούν αυτόνομο αντικείμενο μάθησης έτσι ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν και να υποστηρίξουν κάθε μοντέλο διδασκαλίας (π.χ. διαφοροποιημένη, σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση)

Σύμφωνα με τον Σοφό (2018) θεωρούμε ότι μια ταινία για να μπορεί να αξιοποιηθεί εκπαιδευτικά θα πρέπει να προσανατολίζεται στα ακόλουθα κριτήρια, έτσι ώστε:

- να είναι σύντομη (όχι μεγαλύτερη από 3-7 λεπτά) προκειμένου να μπορεί να αξιοποιηθεί σε οποιαδήποτε φάση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ως αυτόνομο μαθησιακό αντικείμενο.
- να είναι χρήσιμη στον εκπαιδευτικό έτσι ώστε να υποστηρίζει κάποια γνωστική περιοχή που διδάσκεται με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα (μπορεί να έχει διαθεματική, εννοιοκεντρική, διεπιστημονική ή άλλη προσέγγιση).
- να έχει τη μορφή του ευέλικτου μικρο-μαθήματος, που σημαίνει ότι θα πρέπει να συνοδεύεται από λοιπό εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. φύλλα εργασίας, παράλληλα κείμενα) προκειμένου να μπορεί ο μαθητής να εργαστεί αυτόνομα και ανεξάρτητα.

Πιο συγκεκριμένα, με την προβολή και την επεξεργασία της ταινίας «Το Αιγαίο στις φλόγες» επιδιώκεται η επίτευξη των ακόλουθων στόχων, προκειμένου οι μαθητές να:

Γνωστικοί :

- γνωρίσουν τις σημαντικότερες ναυμαχίες που διαδραματίστηκαν στο Αιγαίο Πέλαγος.
- γνωρίσουν τα ιστορικά πρόσωπα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο.
- κατανοήσουν τη σημαντικότητα των ιστορικών αυτών γεγονότων για το μέλλον την Ελλάδα.

Δεξιότητες:

- εντοπίζουν γεωγραφικά και ιστορικά τα ιστορικά γεγονότα.
- να αναζητούν, να επαληθεύουν και να κρίνουν την εγκυρότητα μιας πληροφορίας με βάση την πηγή της.

Στάσεις:

- να αποκτήσουν κριτική μια ματιά απέναντι στα ιστορικά αυτά γεγονότα.
- να είναι αντικειμενικοί και αμερόληπτοι μελετώντας γενικότερα την ιστορία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΚΗΝΩΝ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ			
Σκηνή	Μαθησιακός στόχος	Διαστάσεις του θέματος	Δραστηριότητες

<p>1η: 0:56 - 01:28 Αρχαία χρόνια</p>	<p>Οι μαθητές θα γνωρίσουν ποια ήταν η σημαντικότερη ναυμαχία της αρχαιότητας, καθώς και τον λόγο [που την καθιστά.</p>	<p>Η Μάχη της Σαλαμίνας</p>	<p>Οι μαθητές κάθονται στα θρανία τους και ο δάσκαλος δείχνει τη σκηνή. Έπειτα, σταματά το βίντεο και κάνει μερικές ερωτήσεις για τις οποίες οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τη σκέψη τους:</p> <p>1) Ποια ήταν η σημαντικότερη ναυμαχία στην περίοδο του 5ου αι. π.Χ. που έσωσε την Ελλάδα από την κυριαρχία των Περσών και γιατί; 2) Ποιος ήταν αρχιστράτηγος; (5 λεπτά)</p>
<p>2η: 03:10 - 03:27 Βυζαντινή αυτοκρατορία</p>	<p>Οι μαθητές θα γνωρίσουν τους ναυάρχους των μεγάλων ναυμαχιών της βυζαντινής περιόδου.</p>	<p>Βυζαντινή περίοδος</p>	<p>Άσκησαντιστοίχισης. (wordwall) https://wordwall.net/pl/ay/16931/916/506 (5 λεπτά)</p>
<p>3η σκηνή: 04:31 - 04:53 Τουρκοκρατία</p>	<p>Οι μαθητές θα γνωρίσουν βασικά στοιχεία για τις ναυμαχίες την περίοδο της τουρκοκρατίας</p>	<p>Ναυμαχίες τουρκοκρατίας</p>	<p>Ο δάσκαλος χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες και κάθε ομάδα απαντά με τη σειρά στο κουίζ (wordwall) που προβάλλεται στον πίνακα. https://wordwall.net/pl/ay/16932/987/687 (5 λεπτά)</p>

4η: 06:53 - 07:11 Βαλκανικοί πόλεμοι	Οι μαθητές θα γνωρίσουν βασικά στοιχεία για τις ναυμαχίες την περίοδο των Βαλκανικών Πολέμων.	Ναυμαχίες κατά τους Βαλκανικούς πολέμους	Ο δάσκαλος χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες. Προβάλλεται στον πίνακα ένα κρυπτόλεξο (wordwall). Οι μαθητές καταγράφουν όσες περισσότερες λέξεις μπορούν να βρουν. https://wordwall.net/play/16933/566/190 (5 λεπτά)
---	---	--	---

6. Εκπαιδευτικό υλικό

Για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της εκπαιδευτικής ταινίας- του ιστορικού ντοκιμαντέρ σχεδιάστηκαν 12 δραστηριότητες και δημιουργήθηκε το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό αλλά και φύλλα εργασίας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά την προβολή της ταινίας και παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Αριθμός	1	2	3	4
Διάσταση έννοια	Αρχαία χρόνια	Βυζαντινή περίοδος	Τουρκοκρατία	Βαλκανικοί Πόλεμοι
Κατηγορία	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικού περιεχομένου	Γνωστικού περιεχομένου
Διδακτική λειτουργία	Εργασία αλληλεπίδρασης	Ατομική εργασία	Ομαδική εργασία	Ομαδική εργασία
Επίπεδο στόχου	Γνώση	Γνώση	Γνώση	Γνώση

Διάρκεια	5 λεπτά	5 λεπτά	5 λεπτά	5 λεπτά
Σκηνές	0:55- 2:24	3:27 -4:28	4:38-6:54	7:10- 8:40
Μαθησιακό αποτέλεσμα	Στο τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν ποια ήταν η σημαντικότερη ναυμαχία της αρχαιότητας και γιατί;	Στο τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν τους ναυάρχους των μεγάλων ναυμαχιών της βυζαντινής περιόδου.	Στο τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν βασικά στοιχεία για τις ναυμαχίες την περίοδο της τουρκοκρατίας.	Στο τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν βασικά στοιχεία για τις ναυμαχίες την περίοδο των Βαλκανικών Πολέμων.

<p>Τίτλος δραστηριότητας- περιγραφή</p>	<p>Οι μαθητές κάθονται στα θρανία τους και ο δάσκαλος δείχνει τη σκηνή. Έπειτα σταματά το βίντεο και κάνει μερικές ερωτήσεις για τις οποίες οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τη σκέψη τους:</p> <p>Ποια ήταν η σημαντικότερη ναυμαχία στην περίοδο του 5^{ου} αι. π.Χ. που έσωσε την Ελλάδα από την κυριαρχία των Περσών και γιατί;</p> <p>Ποιος ήταν αρχιστράτηγος;</p>	<p>Άσκηση αντιστοίχισης. (wordwall)</p> <p>https://wordwall.net/play/16931/916/506</p>	<p>Ο δάσκαλος χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες και κάθε ομάδα απαντά με τη σειρά στο κουίζ (wordwall) που προβάλλεται στον πίνακα.</p> <p>https://wordwall.net/play/16932/987/687</p>	<p>Ο δάσκαλος χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες. Προβάλλεται στον πίνακα ένα κρυπτόλεξο (wordwall). Οι μαθητές καταγράφουν όσες περισσότερες λέξεις μπορούν να βρουν.</p> <p>https://wordwall.net/play/16933/566/190</p>
---	---	--	---	---

Αριθμός	5	6	7	8
Διάσταση έννοια	Αρχαία χρόνια	Βυζαντινή περίοδος	Ιστορικά πρόσωπα	Τουρκοκρατία
Κατηγορία	Οπτικού περιεχομένου	Οπτικού περιεχομένου	Οπτικού περιεχομένου	Ανάπτυξη συναισθημάτων
Διδακτική λειτουργία	Ατομική εργασία	Ατομική εργασία	Ατομική εργασία	Ομαδική εργασία
Επίπεδο στόχου	Γνώση	Γνώση	Γνώση	Εφαρμογή
Διάρκεια	5 λεπτά	5 λεπτά	5 λεπτά	30 λεπτά

Σκηνές	μετά τη λήξη του βίντεο.	μετά τη λήξη του βίντεο.	μετά τη λήξη του βίντεο.	μετά τη λήξη του βίντεο.
Μαθησιακό αποτέλεσμα	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα είναι σε θέση να ξεχωρίζουν τα πολεμικά πλοία μεταξύ τους.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν πληροφορίες για το υγρό πυρ.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα μπορούν να αναγνωρίζουν τις μορφές σημαντικών ιστορικών προσώπων.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν τον τρόπο ανάπτυξη και καταγραφής ενός διαλόγου.
Τίτλος δραστηριότητας	Εντοπίστε κάποιες από τις βασικές διαφορές μεταξύ μιας αθηναϊκής τριήρης και ενός πολεμικού βυζαντινού караβιού.	Παρατήρησε την παρακάτω εικόνα. Σε ποιά ιστορική περίοδο κατατάσσεται και γιατί;	Μπορείς να βρεις τα ονόματα των παρακάτω προσώπων; Οι μαθητές παρατηρούν τις εικόνες προσώπων και καταγράφουν δίπλα το όνομα τους.	Παιχνίδι ρόλων: Καταγράψτε με την ομάδα μια σύντομη συνομιλία μεταξύ του Κωνσταντίνου Κανάρη και του Ανδρέας Πιπίνου για το σχέδιο καταβύθισης της Τουρκικής Ναυαρχίδας μετά τη σφαγή της Χίου. Επισκεφθείτε τον παρακάτω σύνδεσμο για να πάρετε ιδέες: https://www.youtube.com/watch?v=3CxxKvqFo78

Αριθμός	9	10	11	12
Διάσταση έννοια	Παιχνίδι ναυμαχίας	Ναυμαχία του Γέροντα	Αιγαίο Πέλαγος	Αιγαίο Πέλαγος
Κατηγορία	Πρακτικού περιεχομένου	Πρακτικού περιεχομένου	Γνώση	Ανάπτυξη συναισθημάτων
Διδακτική λειτουργία	Ομαδική εργασία	Ομαδική εργασία	Ομαδική εργασία	Ομαδική εργασία
Επίπεδο στόχου	Εφαρμογή	Εφαρμογή	Εφαρμογή	Εφαρμογή
Διάρκεια	1 ώρα	30 λεπτά	30 λεπτά	30 λεπτά
Σκηνές	μετά τη λήξη του βίντεο	μετά τη λήξη του βίντεο	μετά τη λήξη του βίντεο	μετά τη λήξη του βίντεο
Μαθησιακό αποτέλεσμα	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα είναι σε θέση να κατασκευάζουν ένα ομοίωμα μικρού καραβιού.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα έχουν αποτυπώσει με τη ζωγραφική τη δική τους οπτική ματιά για τη ναυμαχία του Γέροντα.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα γνωρίζουν κάποια παραδοσιακά τραγούδια και ποιήματα για την ιστορία του Αιγαίου.	Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι μαθητές θα είναι σε θέση να γράφουν ένα απλό ποίημα και να το μελοποιούν.

<p>Τίτλος δραστηριότητας-περιγραφή</p>	<p>Μια μεγάλη ναυμαχία πρόκειται να ξεσπάσει στη λίμνη του σχολικού μας κήπου. Κατασκευάστε με την ομάδα το δικό σας πολεμικό πλοίο και ελάτε να ναυμαχήσετε! Ποιος θα είναι άραγε ο νικητής;</p>	<p>Αν βρισκόμασταν σε ένα σημείο και βλέπατε από ψηλά την ναυμαχία του Γέροντα, πως θα την ζωγραφίζατε;</p>	<p>Στην ελληνική παράδοση έχουν γραφτεί πολλά ποιήματα και τραγούδια για το Αιγαίο Πέλαγος. Αφού αναζητήσετε στο διαδίκτυο τραγουδήστε ή διαβάστε αυτό που σας άρεσε περισσότερο.</p>	<p>Γίνε κι εσύ ποιητής! Γράψτε το δικό σας ποίημα ή τραγούδι για το Αιγαίο και τις ναυμαχίες του!</p>
--	---	---	---	---

7. Εκπαιδευτική αξιοποίηση

Δεδομένων των πληροφοριών που παρατίθενται και των ιστορικών ζητημάτων που τίγονται μέσα από την ταινία το «Αιγαίο στις φλόγες», θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε πως το παρόν ιστορικό ντοκιμαντέρ προσφέρεται για την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων ιστορικού περιεχομένου αξιοποιώντας ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές. Το συγκεκριμένο βίντεο μπορεί να αξιοποιηθεί στα πλαίσια του μαθήματος της Ιστορίας της Γ γυμνασίου αλλά και στη Στ' δημοτικού. Προτείνεται να χρησιμοποιηθεί προς το τέλος της σχολικής χρονιάς έτσι ώστε να έχει ολοκληρωθεί η απαιτούμενη ύλη για να μπορέσουν οι μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα το βίντεο.

Ενδεικτικά προτείνονται οι ακόλουθες δραστηριότητες με σκοπό την αφύπνιση ιστορικής συνείδησης των μαθητών, δραματοποίηση και αναπαράσταση προσώπων και καταστάσεων για την αναβίωση ιστορικών γεγονότων καθώς και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και ικανότητας τους:

Ο εκπαιδευτικός προβάλλει το βίντεο μέσα στη σχολική τάξη ολόκληρο χωρίς διακοπές. Έπειτα μοιράζει στους μαθητές τα φύλλα εργασίας και βάζει το βίντεο από την αρχή κάνοντας αυτή τη φορά διακοπές όπου χρειάζονται. Μέσα στη σχολική τάξη πραγματοποιούνται ορισμένες δραστηριότητες όπως είναι η 1η, 5η, 6η, 7η. Οι δραστηριότητες 2,3 και 4 μπορούν να πραγματοποιηθούν και εξ αποστάσεως καθώς οι μαθητές χρειάζεται να έχουν μπροστά τους υπολογιστή για να επισκεφτούν τα links. Τέλος οι δραστηριότητες 8,9,10,11,12 προτείνεται να πραγματοποιηθούν με το στυλ της μικτής μάθησης, δηλαδή να τις επεξεργαστούν οι μαθητές στο σπίτι τους και να τις παρουσιάσουν την επόμενη μέρα μέσα στη σχολική τάξη.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δραστηριότητα 1η

1. Ποια ήταν η σημαντικότερη ναυμαχία στην περίοδο του 5^{ου} αι. π.Χ. που έσωσε την Ελλάδα από την κυριαρχία των Περσών και γιατί;
2. Ποιος ήταν αρχιστράτηγος;
Απαντήσεις:

1.
.....
2.
.....

Εικόνα 1: Ναυμαχία

Δραστηριότητα 2η

<https://wordwall.net/play/16931/916/506>

A screenshot of a Wordwall activity. The main title is "Ναυμαχία του Κορινθιακού Λατίνου όπλο Χάνδακα της Κρήτης". Below the title, there are four small images: a map of Greece, a ship, a sword, and a map of Crete. The activity is set in the "Βυζαντινή περίοδος" (Byzantine period). The Wordwall logo is visible in the top left corner.

Εικόνα 2: Άσκηση αντιστοίχισης

Δραστηριότητα 3η

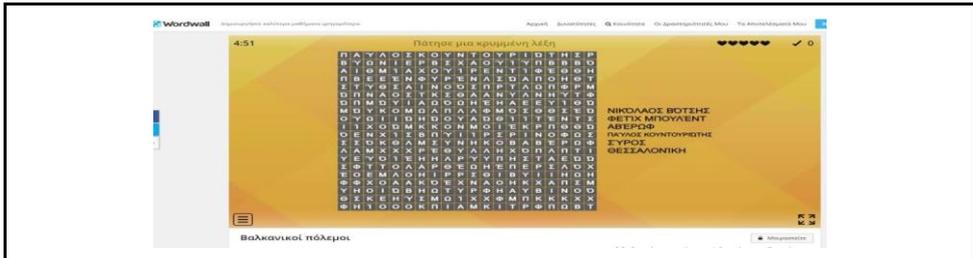
<https://wordwall.net/play/16932/987/687>

Εικόνα 3: Κουίζ

Δραστηριότητα 4η

<https://wordwall.net/play/16933/566/190>

Εικόνα 4: Κρυπτόλεξο

Δραστηριότητα 5η

Εντοπίστε κάποιες από τις βασικές διαφορές μεταξύ μιας αθηναϊκής τριήρης και ενός πολεμικού βυζαντινού καραβιού.

Εικόνα 5: Αθηναϊκή τριήρης

Εικόνα 6: Βυζαντινό πολεμικό καράβι

.....

.....

.....

.....

Δραστηριότητα 6η

Παρατήρησε την παρακάτω εικόνα.

Σε ποια ιστορική περίοδο κατατάσσεται και γιατί;

Απάντηση:

.....
.....
.....

Δραστηριότητα 7η

Μπορείς να βρεις τα ονόματα των παρακάτω προσώπων;

Δραστηριότητα 8η

Παιχνίδι ρόλων: Καταγράψτε με την ομάδα μια σύντομη συνομιλία μεταξύ του Κωνσταντίνου Κανάρη και του Ανδρέας Πιπίνου για το σχέδιο καταβύθισης της Τουρκικής Ναυαρχίδας μετά τη σφαγή της Χίου.

Επισκεφθείτε τον παρακάτω σύνδεσμο για να πάρετε ιδέες:

<https://www.youtube.com/watch?v=3CxxKvqFo78>

.....

Δραστηριότητα 9η

Μια μεγάλη ναυμαχία πρόκειται να ξεσπάσει στη λίμνη του σχολικού μας κήπου. Κατασκευάστε με την ομάδα το δικό σας πολεμικό πλοίο και ελάτε να ναυμαχήσετε! Ποιος θα είναι άραγε ο νικητής;

Δραστηριότητα 10η

Αν βρισκόμασταν σε ένα σημείο και βλέπατε από ψηλά την ναυμαχία του Γέροντα, πως θα την ζωγραφίζατε;

Δραστηριότητα 11η

Στην ελληνική παράδοση έχουν γραφτεί πολλά ποιήματα και τραγούδια για το Αιγαίο Πέλαγος. Αφού αναζητήσετε στο διαδίκτυο τραγουδήστε ή διαβάστε αυτό που σας άρεσε περισσότερο.

.....
.....
.....

Δραστηριότητα 12η

Γίνε κι εσύ ποιητής! Γράψτε το δικό σας ποίημα ή τραγούδι για το Αιγαίο και τις ναυμαχίες του!

8. Διαδικασία παραγωγής και υλοποίησης

1. Συμμετέχοντες: Κεραμιδάς Παναγιώτης, Κουρκουλιώτη Παναγιώτα, Κουτσοτόλη Ιωάννα, Κυριάκος Παναγιώτης, Πανουσέρης Θωμάς
2. Χρόνος: Χρειάστηκε περίπου ένας μήνας για την απόφαση της ιδέας, την δομή της ιστορίας, την ροή των πλάνων και την λήψη των πλάνων ή συλλογή των κατάλληλων από το διαδίκτυο, μαζί με το μοντάζ.
3. Μέσα παραγωγής: Κινητά για την λήψη βίντεο και για ηχογράφηση ξεχωριστά, υπολογιστές.
4. Αξιοποιήθηκε η εφαρμογή Filmora για την επεξεργασία του βίντεο και τον συγχρονισμό με τα λόγια και την μουσική καθώς και το πρόγραμμα επεξεργασίας ήχου FL Studio για την μίξη των κομματιών μουσικής και ομιλίας. Τα προγράμματα ήταν ιδιαίτερα εύχρηστα για τις απλές λειτουργίες τους που αξιοποιήθηκαν σε αυτό το βίντεο.
5. Παρουσιάστηκαν δυσκολίες στη συλλογή πλάνων λόγω περιοριστικών μέτρων αλλά και λόγω του αντικειμένου της εργασίας που είχε να κάνει με το Αιγαίο και τους πολέμους σε αρχαία χρόνια, όπου δεν μπορούσαν να βρεθούν σχετικά πλάνα εύκολα.
6. Μάθαμε την σημασία του σωστού ρυθμού για τον συγχρονισμό αφήγησης και εικόνας, ώστε να γίνεται πιο κατανοητό το περιεχόμενο στους θεατές.

Συμπεράσματα

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η δημιουργία ενός ιστορικού ντοκιμαντέρ, κάτω από τις πρωτόγνωρες συνθήκες πανδημίας που βιώσαμε. Ύστερα από πολύωρη εργασία μηνών, το ιστορικό ντοκιμαντέρ «Το Αιγαίο στις Φλόγες» ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Αυτό που αποκομίσαμε είναι ότι η δημιουργία ενός ιστορικού ντοκιμαντέρ είναι μια αρκετά περίπλοκη διαδικασία, ώστε να αναπτυχθεί διεξοδικά. Τα μέλη της ομάδας έπραξαν αποτελεσματικά, μοιράζοντας τις αρμοδιότητες σχετικά με τη συνοχή των πλάνων, τη δομή της ταινίας, την αναζήτηση έγκυρων ιστορικών πληροφοριών και τις δεξιότητες μοντάζ σε ευρύτερο στάδιο. Η συγκέντρωση όλου του υλικού ήταν μια αρκετά χρονοβόρα διαδικασία.

Ως ομάδα θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη εργασία μας βοήθησε να καταλάβουμε τον τρόπο οπτικοποίησης ενός ντοκιμαντέρ, καθώς και τις διαδικασίες που χρειάζονται πίσω από την προβολή του. Επιπλέον, είχαμε την ευκαιρία να εξοικειωθούμε σε μεγάλο βαθμό, με τον ανάλογο εξοπλισμό, αποκτώντας μια ολική γνώση του

σχετικού αντικειμένου για την παραγωγή εκπαιδευτικών ταινιών μικρού μήκους. Με γνώμονα το θεωρητικό μας υπόβαθρο, καταφέραμε όσα είχαμε μελετήσει, να τα τοποθετήσουμε σε σωστή σειρά, δίνοντας ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα, με κύριο σκοπό την εκπαίδευση των θεατών.

Ήταν μια ευχάριστη και δημιουργική εμπειρία, που μας βοήθησε να κατανοήσουμε πολλά πράγματα για την ανάπτυξη ψηφιακού οπτικοακουστικού υλικού. Τέλος, ως επέκταση της εργασίας μας, θα θέλαμε να ταξιδεύαμε και να προσθέταμε περισσότερα πλάνα από διάφορα σημεία του Αιγαίου, ώστε να προχωρήσουμε στη δημιουργία μεγαλύτερου μήκους χρονικής προβολής. Δυστυχώς, τη φετινή χρονιά ήταν αδύνατο να υλοποιηθεί, αλλά ευελπιστούμε σε μια μελλοντική νεότερη έκδοση.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Κεσίσογλου, Β. (2014), *Οπτικοακουστική παραγωγή*. Εκδόσεις Αιγόκερως

Λαζαρίνης, Φ. (2007), *Τεχνολογίες Πολυμέσων: Θεωρία, Υλικό, Λογισμικό*. Εκδόσεις Κλειδάριθμος

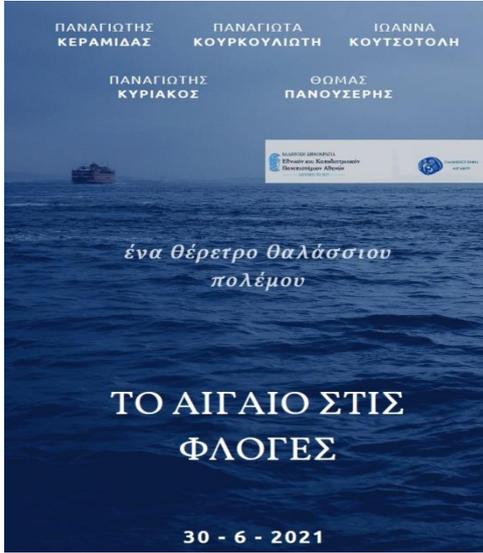
Σοφός, Α. (2014). *Παιδαγωγική Αξιοποίηση κινηματογραφικής ταινίας και βίντεο στην εκπαιδευτική διαδικασία*. Σοφός, Α, Βρατσάλης Κ. (Επιμ.). *Παιδαγωγική Αξιοποίηση Νέων Μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία* (σελ. 119 - 146). Αθήνα: ΙΩΝ.

Σοφός, Α. (2018). *Η πραγματικότητα της ταινίας για την εκπαίδευση ή η εκπαιδευτική πραγματικότητα της ταινίας; Ηλεκτρονικές σημειώσεις φοιτητών*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου: Ρόδος.

Άρθρα

Dirk Eitzen ,2010, *When Is a Documentary?: Documentary as a Mode of Reception*, University of Texas Press on behalf of the Society for Cinema & Media Studies

Πίνακας ταινίας

	Τίτλος ταινίας	«Το Αιγαίο στις φλόγες»
URL ταινίας	https://youtu.be/0FXUhPA8hYA	
Τρέιλερ ταινίας	https://youtu.be/tSH1bwsU1n4	
Είδος ταινίας	Ιστορικό ντοκιμαντέρ	
Χώρα	Ελλάδα	
Έτος	2021	
Διάρκεια σε λεπτά	9 : 31	

	Πρωταγωνιστές	Πανουσέρης Θωμάς - Αλκιβιάδης
	Γλώσσα	Ελληνικά
	Υπότιτλοι	Όχι
	Ηλικιακή ομάδα	9 +
	Τόπος	Αιγαίο Πέλαγος
	Τίτλος ΠΜΣ	Επαιδευτικός Σχεδιασμός Διαδικτυακής Εκπαίδευσης
	Τίτλος μαθήματος	Ανάπτυξη ψηφιακού οπτικοακουστικού υλικού
	Όνομα διδάσκοντος	Αλιβίζος Σοφός
	Εκπαιδευτικό θέμα	Ιστορία, Αρχαία χρόνια, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία, Βαλκανικοί πόλεμοι, Β'ΠΠ, Αιγαίο